

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar avseende rapporten Informationsdelning vid ansökningar om anslutning till elnäten

TechSverige har beretts tillfälle att lämna ett remissvar avseende rubricerat rapport (dnr KN2024/00887).

TechSverige är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag inom techsektorn med drygt 1 400 medlemsföretag – som sammantaget har närmare 100 000 medarbetare i Sverige. TechSverige ingår i Svenskt Näringsliv.

Synpunkter på föreslagna åtgärder

I rapporten (Ei R2024:05) föreslår Energimarknadsinspektionen (Ei) sammanlagt tio åtgärder som myndigheten bedömer kan leda till ett utvecklat och effektivt utbyte av information mellan aktörer vid ansökningar om nya anslutningar till elnäten som TechSverige tillsammans med våra medlemsföretag önskar lämna synpunkter på enligt nedan.

- Aktiv köhantering:** TechSverige håller i princip med om behovet av en dialog mellan de sökande och nätföretaget. Åtgärden är dock skriven på ett sätt som skulle kunna skapa godtycklig diskriminering eller att regelverken tillämpas olika i olika delar av landet. Det krävs ett klart definierat, transparent mognadsbedömningsförfarande för att hantera köer, för att säkerställa lika villkor så att sökande kan visa framsteg i sina projekt. Fokus bör förbli på tillämpningens mognad, mätt mot väldefinierade, transparenta kriterier, snarare än dess kapacitet. Ei bör även ha muskler att kunna agera om det uppstår problem eller oklarheter.

För att ta fram detta mognadsbedömningsförfarande, bör marknadens olika aktörer få möjlighet att komma med inspel, inklusive representanter från olika branscher, som leder till att objektiva kriterier definieras. Detta kan till exempel vara bevis på att den anslutande parten har säkrat land.

TechSverige rekommenderar vidare att man studerar exempel från andra länder, såsom [Storbritanniens förslag](#) på hur anslutningsprocessen bör utvecklas, eller Spaniens krav för att projekt kvalificeras för 'projekt av regional betydelse' ([PIGA](#)). Vidare behöver det finnas ökat samförstånd mellan regering, myndigheter och kommuner för att försäkra att andra tillstånd (t.ex. bygglov, miljötillstånd) inte är i konflikt med nätföretagens tidslinjer eller att sådana processer negativt påverkar anslutande parter plats i kön om det uppstår förseningar utom deras kontroll.

- Information om kapacitet:** Branschen stöder ett införande av en nationell kapacitetskarta och skulle dessutom vilja betona att ett sådant införande skulle vara i linje med elmarknadsförordningen (artiklarna 50 och 57) och elmarknadsdirektivet (artikel 31) som kräver att transmissionsnätsoperatörer (TSO:er) och distributionsnätsoperatörer (DSO:er):

- Publicerar information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar i deras verksamhetsområden med hög rumslig granularitet (åtminstone på mellan- och

högspänningsnivå, MV/HV), inklusive kapaciteten under begäran om anslutning och möjligheten till flexibel anslutning i överbelastade områden.

- Uppdaterar denna information regelbundet, vilket är minst varje månad för TSO:er och minst varje kvartal för DSO:er.
- Publicerar de kriterier som används för att fastställa den tillgängliga nätkapaciteten.

I samband med dessa nya krav uttalar [EU-handlingsplan för elnät](#) två uppgifter till Entso-E och EU:s DSO-enhet under åtgärd 6. För det första, att komma överens om harmoniserade definitioner för tillgänglig nätvärdkapacitet för systemoperatörer. Det skulle underlätta nätanvändarnas sökande efter tillgänglig kapacitet. För det andra, att upprätta en EU-övergripande översikt över tillgänglig nätvärdskapskapacitet i mitten av 2025 för att ge projektutvecklare tydlighet när de utformar sina projekt.

Den alleuropeiska översikten bör beakta de kapacitetskartläggningar som redan utvecklats av TSO:er och DSO:er, eftersom vissa av dem redan ligger före i utvecklingen. TechSverige stöder att Sverige snabbt antar de europeiska reglerna och uppfyller kraven i EU:s handlingsplan för elnät.

Vidare, där bör finnas lagstadgade krav för nätföretag och Svenska Kraftnät (SvK) att utveckla och tillgängliggöra, på årlig basis, tioårsplaner för utvecklingen av elnätet. Dessa planer ska vara direkt kopplade till att lösa kapacitetsbrist identifierade i kapacitetskartan.

3. **Transparens om köläget:** Även om TechSverige stöder förslaget önskar vi betona vikten av att säkerställa att känslig information inte ska avslöjas (t.ex. uppgifter som kan identifiera en sektor eller en viss kund).

Det kan vara bra att lägga till mer information avseende kösituationen, t.ex. hur lång tid det tar för nätbolagen att tillgodose efterfrågan av kunderna i kö. Dessutom finns det även ett behov av att göra historiska data tillgängliga avseende förfrågningar och tidsredogörelser för slutförda ansökningar.

För att öka transparens, bör SvK och nätföretagen vara tvungna att årligen rapportera om köläget, såsom antal kunder i kö och den genomsnittliga kötiden, samt publicera åtgärder för att minska köläget.

4. **Krav på ansökan:** TechSverige håller med om att TSO/DSO måste ha information som behövs för att kunden ska kunna ansluta, men att avslöja information om huruvida kunden har ansökt om en annan anslutning eller inte ska behandlas som konfidentiell och information ska inte delas med tredje part, inklusive andra nätoperatörer. Den tillgängliga kapaciteten bör göras tillgänglig via de nationella kapacitetskartorna (punkt 2) och åtagandet skulle kunna säkerställas genom avtal om löneuttag (punkt 10). Att dela information mellan TSO:er kan skapa godtycklig diskriminering eftersom tillämpningen inte innebär ett framgångsrikt anslutningsavtal eller signalerar bristande allvar i tillämpningen.

Ansökningskrav bör prioritera transparens och tydlighet och ge anslutningsparter med insikt kring genomförbara åtgärder att vidta för att påskynda och effektivisera sin anslutningsprocess.

Utlämnandet av energianalys som en del av ansökningskraven är problematiskt eftersom analysens kvalitet kommer att variera från en sökande till en annan. Utan att förstå underliggande antaganden, metodik, varningar och känsligheter, vilket skulle kräva betydande tid och resurser från nätoperatörens sida, kan analysen misstolkas och leda till inkonsekventa anslutningsbeslut. Om en sådan analys ska kvarstå som krav för en mognadsbedömning (enligt Svenska Kraftnäts riktlinjer publicerade i december 2023), behöver den standardiseras med tanke på skillnaderna mellan olika sektorer och begränsas till vad som

rimligen kan krävas för medellång och långsiktig nätplanering, samt vad som är realistiskt för sökande att tillhandahålla i god tro.

Enligt kommenterar till åtgärd 1, måste mognadsgraden av projekt definieras och bedömas enligt objektiva kriterier för att säkerställa lika behandling av anslutande projekt av olika nätföretag och SvK. Dessa kriterier bör tas fram innan den rekommenderade åtgärden används i anslutningsprocessen.

Det behövs även ytterligare förtydligande kring hur ansökningar kommer behandlas med de förslag som föreslås. Storbritanniens och Spaniens anslutningsprocesser kan studeras i detta sammanhang, där grundas kön på vilka projekt som är redo för anslutning snarare än tid i kön.

Det bör även introduceras tydliga handläggningstider för nätföretag eller SvK för att besvara en anslutningsansökan, då detta i dagsläget är en process som tar för lång tid. Istället för att bereda ansökningar så snabbt som möjligt, bör en maximal tidsgräns på tre månader införas, som i många andra europeiska länder.

5. **Branschpraxis:** TechSverige stöder detta förslag. Vi har sett samma vägledning som publicerades av TSO:n i december 2023 tillämpas på olika sätt av DSO:er. Det finns då ingen möjlighet att lära av erfarenhet eftersom varje DSO behandlar vägledningen på olika sätt. Vi rekommenderar att nätoperatörer gör åtgärderna för att bedöma mognad transparenta, tydliga och allmänt tillgängliga (dessutom kan användning av mallar övervägas). Detta är viktigt för att säkerställa lika villkor i anslutningsprocessen. Industrin bör också rådfrågas om mognadskriterier när de definieras och uppdateras. Lämpligen bör Ei initiera, och eventuellt även medverka vid, framtagandet av branschpraxisen. Branschrepresentanter bör ha möjlighet att göra inspel i framtagandet av denna praxis, samt att det sätts en tydlig deadline för när praxisen ska vara överenskommen samt att kraven offentliggörs.
6. **Rutiner för anslutning:** Enligt vår vetenskap har några nätoperatörer utvecklat rutiner för anslutning som täcker elinstallationer. Denna praxis bör göras konsekvent för alla nätoperatörer nationellt med fokus på konsekvens, transparens och tydlighet. Ökad tydlighet för processen för att ansluta kapacitetstillförsel önskas, för att undvika att elproduktion av misstag blir prioriterat i anslutningsköer framför andra projekt.
7. **Tidsplan för anslutning:** TechSverige stöder förslaget. Nätoperatörens åtagande om anslutningstidslinjer skulle välkomnas.
8. **Informationsutbyte:** Vi måste förstå vilken information som skulle utbytas och hur detta skulle kunna hjälpa till att utveckla anslutningen och optimal resursanvändning för både nätverket och de sökande. Det finns en risk för diskriminering om samma företag ansökte om anslutningar till flera DSO:er av legitima affärsskäl (t.ex. två anläggningar), men får avslag för båda eftersom de gällde två anslutningar och det sökande företagets resursbehov inte uppnås.
9. **Ansökningsplattform:** Se svar på åtgärd 8 ovan. Informationsutbyte mellan olika nätoperatörer kan leda till diskriminering, vilket måste förhindras. Däremot kan ett ökat utbyte av information mellan nätföretag och anslutande part kan vara positivt och att en ansökningsplattform skulle vara ett sätt att harmonisera detta.
10. **Disponering av outnyttjad effekt:** TechSverige stöder en modell där kunder betalar en avgift för reserverad kapacitet, oavsett dess användning och oberoende av anslutningskostnader, så länge som avgiften speglar direkta och marginalkostnader som reservationen har på systemdriften. Detta tillvägagångssätt skulle ta bort spekulativa ansökningar eftersom endast legitima sökande skulle vara villiga att betala för energi. Detta stöder också

företagsekonomi och den ekonomiska tillväxten i Sverige eftersom det ger mer säkerhet för investeringar.

Dessutom vill TechSverige betona att dialog med kunderna är nyckeln till att hantera outnyttjad kraft. Vissa slutkonsumenter, som datacenter och laddstationer för elbilar, har unika tillväxtmodeller som kräver fasade strömreservationer.

Till exempel kommer datacenter att hantera utvecklingen av flera datacenterbyggnader på en given plats i faser och gradvis växa till den totala reservationen för att möta it-efterfrågan när den uppstår. Att ha en kraftreservation på plats anpassad till den långsiktiga användningen av webbplatsen är avgörande för att kunna förbinda sig till efterföljande delinvesteringar i anläggningen. Denna fasning görs också av praktiska skäl, eftersom det vanligtvis finns begränsningar för omständigheter som vägtillträde, arbetskraft, material etc. som gör att utvecklingen av enskilda byggnader på stora datacentercampus måste fasas in. Anslutningsprocessen bör anpassas till sådana stegvisa projekt.

Som exempel uppdaterade Nederländerna nyligen sin elnätkod för att ta hänsyn till detta, vilket tillåter längre reservationsperioder för projekt med långa ledtider. Ett liknande tillvägagångssätt i Sverige skulle säkerställa en stegvis tillväxt för sådana projekt.

Hantering av outnyttjad kapacitet måste ske på ett uniformt, likvärdigt och rimligt sätt av nätföretag och SvK och processen för detta måste gå till alla parter. Inom en definierad process, måste det finnas möjlighet att överklaga omfördelning av outnyttjad kapacitet till Ei, när så är lämpligt.

Avslutningsvis anser TechSverige att regeringen bör engagera sig bredare i frågan om datacenter i Sverige. Frågorna om el, elnät och anslutningar är bara några av de frågor som regeringen bör ta sig an på ett strategiskt sätt kopplat till datacenter som en självklar del av grunden i svensk infrastruktur.

För TechSverige

Christina Ramm-Ericson
näringspolitisk chef

Frida Faxborn
näringspolitisk expert